Butun dunja pirulitarlarь birlәşiniz!

QIZIL ØZBEKISTAN

Ajrьm bahasь 5 tijin

Øzbekistan mәrkәzij fırqumь, Samarqand Okrug fırqumь, Øzbekistan mәrkәzij hökumәtь, vә Øzbekistan mәrkәzij kәsәbәlәr şurasьnьn fikir tarqatucьsь

1925-nci jıldan başlan çıqдı

abuna bahasь								ادرىسلەر
1 ajqa		3 ajqa		6 ajqa		1 jılqa		Başqarma
som	t.	s.	t.	s.	t.	s.	t.	Samarqand Nәrimәn kecәsi 6.
1	10	3	30	6	50	12	—	Baş kәnter: fırunza kecәsi 8.

tilifun myhәrrir—586
mәs'yl katıb—587
baş kәnter—17

№ 136 (1632) Çymә, 13 nci ijyn 1930-inci jıl № 136 (1632)

چاقردە، جاۋاب قايتارىڭ

مەملەكەتىمىزدىڭ مۇداقاعاسى ۋە قىزىل قوشونتىڭ مۇستەحكەملىگى ئۇچۇن ئىسكەدىريلىيە تۇزش توغريسىدا زيلىنسكى ۋە ديبينكو تورتاقلارنىڭ تەكلىفلەرىگە قوشىلىپ، 5 نچى ئىسكەدىريلىيە تۇچۇن 10 سوم بەرب، ئەكەمەل ئىكرامف، باست قارييف، ئەحمىدف، ۋەيس رەحيمى، پاپوف، باتو، رامزى، ئەكبەر ئىسلامف تورتاقلارنى ھەم 10 سومدان بەرشىگە چاقىرامەن.

مىرشەراپف.

ØZKOMFЬRQA 5INCI QURULTAJЬDA

Fırqa vә unьn mәrkәzqomь baş jolьnь әmәlgә aşırış jolьda

OR. ЬKRAMЬF tamanьdan Øzkomfırqa mәrkәzqomьnьn işlәri toqrьsьda 5inci qurultajda qlьnqan hьsabat daqladь

ئۇز كومفرقا مەركەزقومىنىڭ سىياسى يولى توغرى وە عەمەلى ئىشى قانىقارلىق

5 نچى قۇرۇلتايىنىڭ 12 نچى ئىيون ئىھتەلەبكى مەجلىسىدە تورتاق ئىكرامفنىڭ ئاخىرغى سوزى ئىشىتىلىپ بولغاندان كەين تورتاق يو-گومولفنىڭ پريزيدىيوم نامىدان قىلغان تەكلىفى بوينچا بر ئاغزدان قۇيىداغى باھا بەرلدى:

ئۇز كومفرقا مەركەزقومىنىڭ سىياسى يولى توغرىسوە عەمەلى ئىشى قانىقارلىق

مەعروزە بوينچا ريزولۇتسيە ئىشلەپ چىقىش ئۇچۇن 29 گەشىدەن عبارات كەمىيسىيە تۇزلدى.

بەرلگەن باھا بتلەن باغلىق بولغان قارار گەزيتەمزنىڭ نەوبەتدەگى ساندا باسىلادى.

پاختاچىلقنى ريۋاجلانتىرىش-ئىتتىفاق توقۇما-چىلق ساناعاتنى چيت مەملەكەت پاختاسىدان قۇتقازيشى بىلەن برگە، بزنى ئىتتىفاق پرولىتيا-رييياتى بىلەن بيواسىتا باغلايدى

ئۇزبيكستان-ئىتتىفاق توقوماچىلى ساناعاتى ئۇچۇن خام مال بازا-سىدر. بزنىڭ ئالدىمىزدا، ساناعاتىمىزنى چيت مەملەكەت پاختاسىدان قوتقازىش ۋە بونىڭ بىلەن ئىتتىفاقتى ئىنىۋستولەش ئىشىدە ئەنچە گىنە رول ئويناش ۋەزيفەسى ئۇرادى، بزنىڭ قىشلاق خوجالىغىمىزدا قانىمى رولنى پاختا ئويناپدى. پاختانىڭ ئەھەمىيەتى ھەممە گۇرگە ماعلوم، شۇندای بولسا ھەم مين يەنە تەكرار قىلىپ ئەيتەمەنكى، پاختاچىلقنى ريواجلانتىرىش شورالار ئىتتىفاقنى ئىنىۋستىرىلەش ئىشىگە كەتتە يارداملىق بولماسدان، ئو شونىڭ بىلەن برگە مزدە قىشلاق روزغارينى سوسىيالىزم ئىگىزىدە باشقاندان قۇرۇش ئىشىنى ھەم كوب مەرتەبە ئاسانلاشتىرادى. خوجالقنى تاراقنى ئىندىروچى ئىيغىنىكە ئىكىنى بولغان پاختا بزنى ئىتتىفاق پرولىتارىياتى بىلەن بيواسىتا باغلايدى.

پاختا - ئۇزبيكستاننى ۋە مەحفەتكەشلەر عامماسىنى ئىتتىفاق پرولىتارىياتى بىلەن باغلايتورغان ئىنىترناتسيونال مەركەز دىيەك، توغرى بولۇر. كيبىنگى يىلدا پاختا جودە ئوسدى 1929 نچى يىلداغى 717 مك ھىكتەر پاختا ئىكىننىڭ شو يىلغى كوكلەم كەمپەنىيەسىدە 910 مك ھىكتەرگە يىتكەزەمز. سوۋلك يىرەردە پاختانىڭ ئۇنقان ئۇرنى ھەم ئوسدى. ئەگەر 14 نچى يىلدا پاختا مايدانى بۇنۇن سوۋلك ئىكىنلەرنىڭ 28 پرەسەنتىنى تەشكىل قىلغان بولسا، بو يىل پاختا 55 پرەسەنتكە يەتەدى.

پاختا ئابىنقسا، ئارقادا قالغان ئوكروگلەر حسابىدان كۇچلىك رەۋشدە ئوسە باشلر. ئەگەر ئەندىجان ئوكروگىنى ئالساق، ئوندە پاختا مايدانى 20 پرەسەنت ئارتدى، ئۇزاق، شونىڭ بىلەن برگە كىيىندەرەك قالغان ئوكروگلەردە ئىسە پاختا مايدانى ئاغىن ھەم تىزرەك ئوسدى. مەسەلەن، بۇخارا ئوكروگىنىڭ پاختا ئىكىنى 28 نچى يىلدا 34 پرەسەنت بولغان بولسا، 30 نچى يىلدا 66 پرەسەنتكە؛ سۇرخان داريا ئوكروگىدە 28-نچى يىلدا 18 پرەسەنت ئىدى، حازر 49 پرەسەنتكە چقدى وە ھاكەزا.

بۇ، بزدە پاختاچىلقنى كوپەيتىرىش بىلەن برگە، ئارقادا قالغان ئوكروگلەرنى خوجالق ۋە مەدەنى تاماندان ئۇزبيكستاننىڭ ئالدىنغى ئوكروگلەرى قاتارىغا تارتىپ يىتكەزىش دىگەن سوزدر. بو يىل سۇرخان داريا ئوكروگىدە يارم كوچەمەنچى ئۇزبيكلەرنىڭ «كەتىنر - پىللەر»گە قاندای بايشب ئالغانلقلارينى، روس ئاماچ ۋە سىبىلكە بىلەن ئىشلەر ياتقانلقلارينى كورش مۇمكن بولدى.

براق شۇنى ئەيتىش كەرەككى، پاختاچىلقنىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتى ئوتكەن يىل سىكىلدى. ئەگەر 28 نچى يىلدا پاختا مايدانى ئۇزىدەن ئەوولگى يىلغا قاراغاندا 26 پرەسەنت ئارتقان بولسا، 29 نچى يىلدا زورغا 18 پرەسەنت ئارتدى. سۇرعەتنىڭ پەسەيگەنلىگى پاختا تاييارلاشدا ئانىق كورندى: 28 نچى يىلدا تاييارلانغان پاختا 17 پرەسەنت ئوسكەن بروقتدا 29 نچى يىلدا ئەتىگى 3 پرەسەنت ئوسدى.

بۇنىڭ ئاساسى سەبەبى نەمە، ئوتكەن پاختاچىلقنىڭ ريۋاجلانىش سۇرعەتى نيچۇن پەسەيدى؟

بز سوسيال قايتادان قۇرىلىش ئاساسدا سۇرعەتلەرنى كۇچەيتىرىش مۇمكىنلىگىنى يەتەرلى دەرەجەدە حەسابغا ئالمادق. بۇنى ياشىرماسدان توپپەتوغرى ئەيتىشىمز كەرەك. سوفخوزوەكولخوزلار قۇرىلىشى، تىرەكتىرلەر، ماشىنا-تىرەكتور ئستەنسەلەرنىڭ ئىشلەرنى كەڭەيتىرىش بىلەن باغلانغان مۇمكىنلىكلەرنى يەتەرلى رەۋشدە حسابغا ئالمادق، بۇلارنىڭ ھەممەسى پاختاچىلقنىڭ ئوسىش سۇرعەتلەرنىنى كۇچەيتىرمەگى كەرەك ئەدى.

بز مەنە بۇلارنى حسابغا ئالىب بىتىرە ئالمادق وە شۇنىڭ ئارقاسىدا سۇرعەتلەرنىڭ ھەم بر قىسمىنى يوقاتدق.

ئوتكەن يىل پاختا سوفخوزلاردا 28 مك ھىكتەر پاختاغا ئىگەمز. سوفخوزلار بزگە پاختانى شۇنداى ريۋاجلانتىرىش شارايىتىنى بيردىلەر، كى دەھقانلار تاماندان ئىشلەنگەن يەگى سۇغارلقان برھىكتەر يىردەن 30 پۇت پاختا ئالنغاندا، سوفخوزلار شۇنداى يىق برھىكتەر يىردەن 80 پۇت پاختا بىردىلەر.

ئىلگەردە، بز بۇنى حسابغا ئالمادق. سوفخوزلار ئۇزلەرىنىڭ ئاسىرابالارى-ماشىنالارى بىلەن ئىشلەنمەگەن يەگى يىرلەرنى ھەم ئىشلەۋەلەرى مۇمكن. شۇنىڭ ئۇچۇن 5 نچى قۇرۇلتايىمزدا سوفخوزلار قۇرىلىشىنىڭ پاختا ئىشىدەگى رول وەئەھەمىيەتىنى ئايرم رەۋشدە كورسەتىپ بولغان ئىدۇق. بۇ يىل بىلان بەجەرىلدى، حاتتا ئارتىقى بىلەن بەجەرىلدى: بز حازر،

ƆZKOMFƆRQA 5 NCI QURULTAIƆDA

ƆZKOMFƆRQA MƏRKƏZQOMƆ BAŞ JOLNƆ MƏHKƏMLIK BILƏN ƆTKƏZIB BARDƆ

Ɵzkomfɔrqa mərkəzqomɔ fɔrqa təşkɔlatlarɔnɔ ɵzatrafɔqa yjyşdirib, qatarɔnɔ bɵlşevikləşdiriş jolɔda əncə jutuqlarqa egə boldɔ

ortaq ɔkramɔfnɔŋ daqladɔ bojɔnca muzakərələr

ژ. ك. پ. (ب) مەركەزقومىنىڭ توغرى يول ۋە سياساتى

ئوسۇۋمزنى تەئمين قىلدى

ئورتاق زىلىنسكى داۋالدى بويىچا ئورتاق بوگومولۋنىڭ نوتقى

و. ك. پ (ب) مەركەزقوم كوللىكتىفلەشتىرىلگەن خاتا قىلمادى وەبەلكى ئايرىم تەشكىلاتلارنىڭ خاتالاردىن تۆزەتتى

ئوتكەن دەۋردە مەركەزقومنىڭ لېنىنچە بولشىۋىكچىلىقى شوبھەسىز توغرى بولىشىغا قارامىسدان، مەركەزى قومىتاغا ھۆجوم جەريانىدا توختالمايدى، بەلكى كولخوزلار قۇرۇلىشىدا بەزى فرقا تەشكىلاتلىرى تامانىدان قىلىنغان خاتالار مۇناساباتى بىلەن بو ھۆجوم جەريانىدا كۆتىرىلگەندەك. كولخوزچىلىق ئىشىدە قىلىنغان خاتالار ۋە بو خاتالاردان كېيىن ھەم ئۇلار ئاساسىدا بر قانچا رايونلاردا مايدانغا كېلگەن ۋاقتلى، لېكىن جىددى ئاغرىقلار تۇرمىشىدا يەنەلېنىن يولىغا ئارشى ئاقمىلارنى توغدىردى. بو ئاقمىلار، ھەممەدەن بۇرۇن، فرقامزنىڭ باش يولىغا-مەركەزقوم يولىغا ھۆجۇم قىلىش تەلەگىدە بو خاتالارغا سۆيىنماقچى بولدىلار.

مەركەزى قومىتامزغا قارشى قاندای ئاساسى ەيبلەرنى ئىلگەرى سۈرەدىلەر؟

ئەپەزىتسىيەچى ەۋنسۇرلەر، بو خاتالار فرقا سياساتىداغى ئايرم بۇزۇشلار ئىمەس، بەلكى مەركەزى قومىتانىڭ رەۋشەنراق گەۋدەلەنگەن سياساتىدر دىيەكچى بولدىلار. بزنىڭ فرقامز حسابلايدىكم، بر قانچا مەھەللى فرقا تەشكىلاتلەرى كوللىگىتىفلەشتىرىلگەن ئىشىدە قوپال خاتالارنى قىلدىلار، فرقا يولىنى قوپال رەۋشدە بۇزدىلار، مەركەزى قومىتامزغا ھۆجوم قىلماقچى بولغان ئوپپورتونيست ھۇنسۇرلەر بولسا بونى مەركەزقوم يولى، فرقامزنىڭ يولى دىپ تەتقىد كەلدەيدىلەر.

سىزبىلەسزكى، كوللىكتىفلەشتىرىلگەن ئىشىدە بەزى فرقا تەشكىلاتلەرى تامانىدان قىلىنغان ئاساسى خاتالار ئورتا دىيەقانلارغا قارشى بولغان قىلغايىشلاردان، ئورتا دىيەقانلار بىلەن خوجالىق مۇناساباتلاردا مەئمورى - زورلۇق يولىنى ئىشلەشتىن ەسىلا باراتدر. مەركەزى قومىتاغا ھۆجۇم قىلوچى ئوپپورتونيست ھۇنسۇرلەر مەنە شۇنىڭ ئۈچۈن، مەركەزقوم تروتسكىچىلەر يولىغا تۇشدى، دىپ شاۋقون - سۈران كوتەرەدىلەر.

خوش، ئىش حاقىدا قاندای تۈزەرادى؟ بوندىك ئۈچۈن ئورتاق ئىستەنش بۇنۇڭ بەلا - مەھەللى تەشكىلاتلارنىڭ كەتتە سۈرىەتلەر ئۈچۈن شاشلىغان ۋە «يۇقۇلاردان ئىسەنكىرەش» باشلاغان كوبكىنە مەھەللى تەشكىلاتلار مەركەزى قومىتامزنى مەنە بو توغرى ھەم ئانق كورسەتمەلەرنى ئونۇتدىلار. حالبوكى، ئورتاق ئىستالين 15 نچى فرقا قۇرۇلتايىدا-ياق، قاتىعى بالشۇىكلەرچە ئوز - ئوزنى تانقىد زەربۇرلىگى حاقىدا گەپىرىپ، كەمچىلكلەرنى ئېيتىپ چىقارش، تەنقىدلانا ۋە گىردەيە باشلاش ئۈچۈن بەزى بر يۇتۇقلارنىڭ كىفايە قىلغانلىقىنى سوزلەپ، ھەلىگىدەى «ئىسىگە كىرەشلەرنى ئاگاھلانترغان ئېدى.

ئورتاق ئىستالين ئوزىنىڭ «يۇقۇلاردان ئىسەنكىرەش»دىكەن ماقالىسىدا، ئورتا ئاسىيادا، شۇ جۇملە دەن ئوزبەكستاندا بزنىڭ تامانىدان قىلىنغان خاتالار توغرىسىدا ھەمتوپپە-توغرى ۋە ئانىق گەپردى. بزنىڭ مەھەللى ئىشچىلەرىمزدەگى بو خاتالار ئەنە شۇ «يۇقۇلاردان ئىسەنكىرەش» نەتىجەسىدە توغلدى ۋە بو خاتالار شوندەن عبارات بولدىكم، فرقا تەشكىلاتلارىمز كوللىكتىفلەشتىرىلگەن ئىشىدە عاممانىڭ تاپىيارلىغىغا مۇۋافىق بولماغان سۈرەتلەرنى ئالدىلار، بو سۈرەتلەر مەھەللى فرقا تەشكىلاتلارنى كولخوزلار قۇرىلىشدا مەئمورى يولنى ئىشلەتكەن، ئەگەر مەركەزقوم بزنى ئوز ۋاقتىدا توقەتاماغاندا ئېدى، ئورتا دىھقان بىلەن جانجاللاشو يولىغا ئېتەردى.

خاتالاردىن تۈزەتتىش - ئارقاغا قايتىش ئېمەس

لېكىن بۇندان، مەركەزى قومىتامزنىڭ يولى قايسى دەرەجىدە بولسا ھەم لېنىنىزم پرينسىپلىرىگە قارشى ئېدى، دىگەن نەتىجەنى چىقارش مومكىنمى؟ ئورتاقلار، بۇندای نەتىجەنى چىقارش قاتىعيان نا توغرى بولور ئېدى. بۇ، ئوك - ئوپپورتونيستلار چىقاراتۇرغان خولاسە بولور ئېدى. ئوك ئوپپورتونيستلار كوتاخر مەركەزقومغا قارشى كۆرەش دەورىدە ئورتاقى بوخارىن ئاغزىدان، مەركەزقوم ئورتىدا دىيەقانلارغا نسبەتەن جەرىپى-قىيەدلىزم سياساتىنى ئاتىب بارماقدا، دىگەن بولماغور ەدىپنى مەركەزقوم ئوستىگە ئۇرغىدىلار. ژ. ك. پ. (ب) مەركەزقومىنى ەدىپلەب چىقان ئوكلار، مەركەزقوم كۆزىدا «ئىلگەرى يۇرشدەن» مەھبورى «ئارقاغا تسلەنش» يولىغا كىردى، «توغرى» پەزىتسىيەگە-ئوكلار پەزىتسىيەسىگە ياقىلاشدى دىيەكچى بولدىلار. مەركەزقوم، كولخوزلار قۇرىلىشى تەجرىبەسىدە قىلىنغان خاتالارنى تۈزەتتى توغرىسىداغى قارارلاردا گويا ئوتكەزە ياتقان «ئارقاغا قايتىش» حاقىدا گەپىرىش مومكىنمى؟ گەپ، ئاقات فرقانىڭ توغرى يولىنى بۇزۇش خەرەكەتلەرنى تۈگەتتى ئىش حاقىدا بارار ئىكەن، بونى قاندای قىلىپ «ئارقاغا قايتىش» دىيش مومكىن.

ئوكلار، فرقامزنىڭ مەركەزى قومىتا يولباشچىلىغى ئاستىدا، بو كۆزنىڭ باش شىعارى بولغان مۇشەتۇمزورنىڭ سىنىق بولىپ ياشاۋىنى تۈگەتتى شىعارى بىلەن 16 نچى قۇرۇلتايغا كېلگەنىنى بىلمەيدىلەرمى، ئاخر. بو شىعارگو ياپپاسىغا كوللىگىتىفلەشتىرىلگەن مەسىلىگى، دىيەقانچىلىق ماشىنالارى، ئاينىقسا تىرەكتىرلەرنىڭ يېتىشمەسلىگى كورىنەدى. قۇرۇلتاى، پاختا پروگرامىسىنىڭ بەجەرىلىشىگە توختالىپ ئوتەمەن. بزدە بۇ ئىشدە بر قاتار مانعلار بار، شۇ جۈملەدەن، ئىشچى كۆچىنىڭ يېتىشمەس

TILEGRAF XABARLARI

Rumanijada hykymət əzgərişi

Şahzadə karol qral i'lan qilindi

VENA, 8 ijyn. Buxarestdan berilgən xabarqa qaraqanda, Mynhəndən Klauzənberg şəhərigə ilgərigi vəliəhd Şah—zadə Kərəl ucib keldi. Kərəlnin taxtdan məhrym qilig qanunnu birgələşib qajtadan kərib cıqıq ycyn deputatlar palatası bilən sinətnin qoşumca meçlisi caqırıldı. Kərəlnin kelişi burçuazija qarargahında kyraşnin keskinləşigə səbəb boladı. Kərəlni hərbilər və hykymət gyryhinin bir qısmı himaja qıladı. Liberallar qat'ıı rəvişdə qarşı turadılar.

VENA, 9 ijyn. Kərəlnin Buxarıstqa qajtığ Məniy hykymətinin razılığı və jardamı bilən boldı. Hykymətnin şəşlığ məçlisidə baş vəzir Məniy və başqa tört vəzir Kərəlnin vəsilik şorasığa kirişgə və 7-tə vəzir Kərəlni qral i'lan qılığqa tavuş berdilər. Azcılıq tavuş alqan Məniy istı'fa berdi. Mirəneskə qujıdaqı kişilərdən jəni hykymət tyzdi: Baş və cetel işlər vəziri Mirəneskə, icki işlər vəziri Pəpevic, hərbii vəziri generəl Kəndeskə və başqalar. Kəbinet Kərəlini qral i'lan qılığ ycyn deputatlar palatası və senatnın məçlisini caqırıb, bundan kejin vaqtınca kəbinet istı'fa beraçək.

VENA, 9 ijyn. Əvstrijə telegraf əgentliginin xabarığqa qaraqanda, işəncli məlymatlarqarqa qaraqanda, şahzada Kərəl əzini Rumanija qralı i'lan qılqan Məniy kəbineti istı'fa berdi.

* * *

Uruşqa tajjarlanmaqda bolqan bəjnəlxalq imperijəlizmnin tirgəgidən bittəsi bolqan Rumanijada dəvlət əzgəlişi vyçydgə cıqdı. Məmləkətdən bir necə jıl ilgəri həjdəlgən Şah—zadə vəliəhid Kərəl Transılvanıjanın mərkəzii şəhəri Klauzbenbərggə kelib undan Rumanija pajtaxtı Buxarestqa bardı. Maçar mətbuatının mə'lymatığa qaraqanda, Şax—zadə əzini qral i'lan qılqan.

Kərəlnin Rumanijaqa qajtığı Frənsijə hykymətinin toqrıdan toqrı jardam berişi bilən bəçərildi. Sonqı vaqtda bir talaj Frənsijə sijasijunları və generəlləri Buxarestqa kelgən edilər. Buxarestdə esə kəp vaqtdan beri dəvlət bankəsi aldığdaqı Frensijə kenəşcisi malıja diktəteri bolıb kelajatır.

Dəvlət əzgərişi məmləkətni faşıstlaştırığşnı tezlətişgə tiləgən tevərəklər tamanıdan birinci nəvbətdə tezləntirildi. Faşıstlaştırığ syr'ətini tezlətiş zərur sanaldı. Cynkii məmləkətnin iqtısadığı tənligi kyndən—kyn zorajıb, vəsilik şorası burçuazija ləgiridə frəksijə çançallarığqa nıhajat berişgə kyci jetməs edi.

Alıb əfisərlərnin kəpincəsi Kərəlgə qarşı bolsa həm jaş əfisərlər. Məniygə qarşı faşıstlaştırığ syr'ətini tezləştirişkə tiləjturqan Əveresky tevərəgidə toplanqan generəllər ətdilər. Bıraq Məniy həm „məhkəm hykymət" dəvlət əzgərişgə tərəfdar edi.

Məniynin istı'fa bərib Mirəneskənin baş vəzir belgilənişi „ymymii millət" hykymətni tyzişgə tajjarlıq sanaladı. Bu hykymət ornıqqa esə əz nəvbətidə generəllər kəbineti ətsə kerək.

(„Pravda" nın baş maqalasıdan).

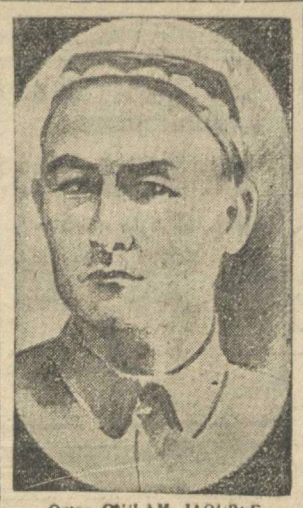

Ortaq OĞULAM JAQUBOF

ئورتاق ياعقوبف خالق خوجالغى عالى شوراسنڭ رەئىسى

ئوزبەكستان ساناعاتى ئشتابىنڭ يەڭى يولباشچىسى ئورتاق ياعقوبف راپوچى بالاسىدە تاشكەنتدە 1900-چى يىلدا توغلەلدر.

ئورتاق ياعقوبف 1917 نچى يىل ئاخىردا تاشكەنتدەگى ئەكسىز نازاراتچىسىنڭ قاراۋۇلى بولىب خزمات قىلادى.

1920 نچى يىل ئەۋۋەلدە فرقاغا گىرش بىلەن بر نەچە كۇندەن كەين، فارغانا فرونتىگە كوگللى سىفەتىدە يازىلادى. بۇندا ئۇ، دىۋىزىيەنىڭ سىياسى بولىمىدە، سوگرا فرقا ئايگومىدە ۋە نىهايات، ۋىلايات تربىونالىدا ئشلەيدى.

ئورتاق ياعقوبف 1922 نچى يىلدا تاشكەنتگە قايتىپ، ميللى ئشلەر خالق كومىسسارلىگىدە ئشلەيدى. 1922-25 نچى يىللاردا مەسكەۋدە، «ئىشۇردلوف» كوممونىستلەر دارلفۇنۇنى جۇرۇرىدەگى كەسەپلەرقۇرسىدا ئوقۇيدى.

1926-نچى يىلدا ئورتاق ياعقوبف تاشكەنت ئىسكى شەھەرئىجراقومىنىڭ رەئىسى، فرقا ئابكومى ۋە رايفرقوم ئىسپالىبىوراسىنڭ ئاعزاسى، تاشكەنت ئىجراقوم ئاعزاسى ۋە ئوزكوم ئىجراقوم ئاعزاسى بولادى.

1927 نچى يىلدا-مەركەزى ئىجراقوم ئاعزاسى، 1928 نچى يىلدان پاشلاب ئوزبەكستان كەسەپلەرشوراسىنڭ مەسئول كاتىبى و رەئىس ئورۇنباسارى بولب ئشلەيدى،

ئورتاق ياعقوبف ئوتكەن يىلنڭ كۇزىگەدەن تارتىب خالق خوجالىغى عالى شوراسىنڭ رەئىسى ئورۇنباسارلىغىدا ئشلەر ئىدى، ئونى مەركەز ئىجراقوم پرىزىدىيومى ئوزبەكستان خالق خوجالىغى عالى شوراسىنڭ رەئىسى ئىتىب تەعىينلەدى.

Cigirtkə

بۇگۇن باشپاختاقومغا ئافغانستاندان ترمىز رايونىغا دەيدى چەرتكە ئۇچب كركەندىنى خابار بىرەدىلەر. بۇنغا قارشى قاتىعى چارلار كورلدى.

DALADAN RAPORT

Ekişvəcigitkəgəqarşıkyrəş

ekiş planı bəçərildi

ئوزبەكستاندا پاختا ئېكش پىلانى 99،8 پرەسەنت بەجەرلدى. مەمەسى بولب 908.009 ھېكتار ئېكىلگەندر.

فارغانا، سامارقاند، زەرەفشان، بوخارا ئوكرۇگلەرى و كاندىمىخ رايونى پىلاننى ئارتىقى بىلەن بەجەردىلەر.

تاشكەنت پىلاننىڭ 4، ئەندىجان، 1،2 پرەسەنتى مەقداردا كەم بەجەرب، قاشقادارىا و سورخان داريا ئوكرۇگلەرى بۇ پىلاننى 93،5 پرەسەنتدەن ئىجرا قلدىلار.

ئېك كىيندە خارازم قالدى. بۇندا پاختا ئېكش پىلانى فاقات 90 پرەسەنت بەجەرلگەندى.

Cegirtkə çəbhəsidə

پرۇقىسور پلوتنىكوفنڭ فىكرىچە، سارق چېگرتكەنڭ ئافغانستاندان ئوچب كېلىش خاۋفى يوقالدى.

چېگەرە يانىدا سارق چېگرتكەنڭ ئۇچىشىنى كوزلەش ئۇچۇن قويلغان پايلاقچى پوستلار ئورۇنلاردان ئالدى، لېكن، تىندىرگەدەن خابار ئالىنىش بىلەن، ئىستەگەن پەيتدە جايلارغا تۇرماق ئۇچۇن تايياردرلار.

قاشقادارىا ئوكرۇگىدە پروس چېگرتكەسى تۇخۇمدان چقدى. پاختا ئېكىلەرينڭ زەرەرلەنشى كوولمەكدە: بەعزى جايلاردا زەرەرلەنگەن ئېكىنلەر 30 پرەسەنتگەچە بارادى.

بىراق، يەڭى چقان پروس چېگرتكەسىگە قارشى كۇرەش ئىشى ريۋاجلانغان يوق.

Baharıı paxta ycyn 150 min hektər

باھارى پاختا ئېكىلەرى بىلەن ئوتكەزلگەن تەجرىبە ياخشى نەتىجەلەرنى بېرە تۇرغان كورىندەدى.

بۇ يىل باھارى پاختا 9 مىڭ ھېكتەرگە ياقىن يەردە ئېكىلگەن ئىدى.

بىر ئشلەرى كومىسسارلىگى كېلەجەك يىلدا باھارى پاختانى 150 ھېكتەرلك مايدانىدا ئېكىش ئۇچۇن لايىحا تۇزب قويدى.

ئىتتىفاق paxta kenəşi

شۇ يل ئىيۇل باشىداتاشكەنتدە ئىتتىفاق پاختا كېڭەشى چاقىرىلادى. كېڭەش، ئوتكەن كوكلەم ئېكىن كەمەپەندىيەسىنڭ يەكۇننىنى توپلاش بىلەن برگە، پاختا تاييارلاش كەمپەندىيەسىگە حازرلق كورش مەسئەلەلەرىنى هەم حل قىلاجاق. ئىتتىفاق كېڭەشىدەن ئىلگەرى ياقىدا پاختا كوپىرەتسىيەسىنڭ كېڭەشى هەم ئىزونكەزلەدى.

suv taşqını

باشپاختاقومىغا ئالىنغان خابارغا قاراغاندا، ئەنجەن ئوكرۇگىدە سۇۋ تاشقىنى بولب ئەنجە توغانلارىۋزلىغان، 7 نچى ئىيۇنگە قارشى كەچەسى ئاقبۇرا ئارىغىدا هەر سېكوندتگە 12 موكەعب مېترسۇۋزئارىتب ئاشقان. بوز سۇۋ ئاق قۇدۇق ئارىغىغا قاراب ئۇرغان. مەرحەمەت رايونىدا سۇۋ تاشقىنى 2 يارم مېكتەرپاختانى يۇۋب كېتكەن.

ئەمانگاراندا چېگرتكە پەيدابولب ئېكىلەرگە زىيان يەتكەزمەسدەن ئلگەرى يوقاتلغان ئىدى. 7 نچى ئىيۇندە ئۇك قشلاقدا يەنە چېگرتكە پەيدا بولدى. بۇنغا قارشى ئەترەد يۇبارلدى. لېكن دارى و ئاسىاپلار يەتشمەى تۇربدر. ئورتا جرچى رايون خوجا قشلاقدا بۇ 42 خوجالقنڭ 62 ھېكتەر بۇغدايداقارا كوپە پەيدابولب بۇغدايىنڭ 50 پرەسەنتگەزىيان يەتكەزدى. مەحەللى تەشكىلاتلار بۇنغا قارشى تېخشلى چارا كورمەيدىلەر.

جنايات ئىگەسى - مەئمورى بولم باشلىغى

ئەندىجان ئوكرۇگىنڭ مەرحەمەت جاماعاسىدا ئاتاسى 10نچى يىلدان 1917نچى يىلغاچا ئىسكى خۇكۇمەت خزماتىنى قىلب سۇيەك قاتىرغان بر ئىقلاسنڭ ئوغلى قادىرق بار. بۇ، قاندای زەك بىلەندر بويالب شورا ئىشىگە كرىب ئالادى. خزماتىغا كىرش ۋاقتىدا ئىرز عەمەگىسى رەجەمانى دىھقانلارنى تالاش و ئولەرگە ھەبر - زولم قىلش ئۇچۇن باسماچىلارغا قورباشى قىلب يۇبارادى، ئولىرگە ئوق، يارالار يېتكىزب تورەدى. شۇنگەدىك فارغانا ئىجراقومىدا ئولترغان ۋاقتدا دىھقانلاردان 2 ئاتنى پاراغا ئالب يەدى.

قادىرقنڭ 65 تاناب يېرى بولب 28نچى يىلغا قادار يەتم و چايرىكار ساقلاب، ئولەر كۇچىدەن فايدالانب كېلگەنى ئۇچۇن فرقا تازالاشدا قوراقدان ھەم ھەيدەلگەن ئىدى.

شۇنچەلك جنايات ئىگەسى بولغان قادىرق شۇكۇنلەردە رايوننىڭ مەئمورى بولم باشلىغى بولب ئالب، كەمباغاللاردان ئوز ئوچىنى ئالماقدا.

چ. رچاماس.

شور سۇۋ بىر يىللىق پىلاننى 6ئايدا بەجەردى

قۇداش رايوننىڭ شور سۇۋ قشلاغىدا ئالتۇن كوگردكانى بولب، بوندان حازر موم، بور، ئالتۇن، لاك، رەڭ ۋە نيفت كانلارى تاپىلدى.

شورسۇۋ قشلاغىغا كېينگى ئىيل ئىچىدە ئوز نيفت سىندىكەتى تاماندان 3 مىليون 179 مىڭ 948سوم سەرف قىلىنب ئۇى - چاى، ئىسەكەلدە، ئىليكتىر ئىستەنسەلەرى تىكلەندى. حازردا ئالتۇن كوگرد، بويىاق وەنيفت كانلارى ئىشلەب تۇرمەكدە. بور كانى حومدانلارى تىكەلەنىب، ئىشكە باشلاش ئالدىدا تۇرادى.

ئالتۇن كوگرد كانى ئىشىدە بۇزولىشلەر بولب، ساناعات - مالىيا پىلانى تولا بەجەرلمەدى. 29-30نچى يىلدا 1،300 تۇننا ئالتۇن كوگرد ئىشلەب چقارش لازم بولسادا، 200 تۇننا ئىشلەب چقاردى. حالبۇكى 650 تۇننا ئىشلەب چقاريشى زەرور ئىدى. 14نچى فانتون ئاچلغاچا هەر كۇن 10 تۇننا ياغ ئالنغان بولسا، گېين 120 تۇننا چقا باشلادى. ديمەك 14 نچى فانتوندان هەر كۇن 110تۇننا ياغ چقب تۇريشى كۇتىلدى. شۇنڭ نەتيجەسىدە شور سۇۋ نيفت كانى بر يىللىق پىلاننى يارم يىلدا بەجەرشكە مۇۋافىق بولدى.

ئالتۇن كوگرد كانىدىكى كېڭەيتىش ئۇچۇن مەركەزدەن بىرىلىشى لازم بولغان 3 مىليون سوم پول حازرغاچا بىرىلگەن ئىمەس. بۇساحادا مەركەز، ئاينقسا، ئوكروگ ئىدارالارى ياخشى ئەھەمىيەت بىرمەدىلەر. نەتيجەدە، كان، نيفت سىندىكەتىدەن 300 مىڭ سوم قارزدار بولب قالدى. نيفت كاندا 20 تە قودقدانىنفت چقارش لازم بولسادا، حازر 8تەسى ئشكە كىرشدى. شۇندان 6تەسى نيفت، 2تەسى گاز بېرەدى. شۇ 6تەنيفت بۇلاغىدان بر يىلدا 4 مىڭ 36 تۇننا ياغ ئالىنش لايىحاسى تۇزلگەن بولسا هەم، يارىم يىلدا 3 مىڭ 486 تۇننا ياغ ئشلەب چقارلدى.

كىلگوسىدە ئوكروگ و مەركەزى ئىدارالار ئوزرەھبەرلكلەرىنى كۇچەيتىرب، مالىيا - ساناعات پىلاننىڭ بەجەرىلشكە يارداىم بېرسىنلەر.

سۇلەيمان

L.B. Kəminifnin ərzəsi

ئورتاق كاگانوۋىچ مەسكەۋ ۋىلايەت فرقا كونفىرىنسىيەسىدە قىلغان دا كلادىپا، مىنگ 1928 نچى يىلدا فرقاغا قاتىب كرگەنمەدەن كەين بوخارين بىلەن بولغان سوزلەرىمگە هەم ئوختاب ئوندى. ئورتاق كاگانوۋىچنڭ دالقلادىنى ئىعلان قىلىش نەتىجەسىدە بر دەكت ئىك كىك عاممانا مەعلوم بولب قالاجاق. بۇنڭ ئالدىدا مىن ئوزىمنڭ قارزم دىب حسابلايمەنكى... (تىلىگراف عەيبى بوينچا برنىچە سوز توشب قالغان)... فرقاغا قاتىب كرگەنمەدەن كەين ئىكى ھەفتە ئوتسكەچ بوخارينڭ مىنگە مۇراجاعات قىلىش فەكتى.... (تىلىگراف عەيبى بىلەن بەعزى بر سوزلەر نوشىب قالىغان)..... مىن ئاچمقدان - ئاچى ئىعتىراف قىلىشغا مەجبورمەنكم، مىن بو سۇحبەتحاقندا مەركەزقومنى خابارسىز قىلماى، قوپال سىياسى خاتا قىلدىم ۋە خاتا يوقالب بىتىرگەن فرەكسىيەچىلك حالەتىنڭ نەتىجەسى بولدى.

بۇندای ۋاقىعالاردا دايىمى رەۋشىدە بولب كىلگەندەى، مىنم بو خاتام ھەم فرقا دوشمەنلەرى - تروتسكچىلەر تاماندان فرقاغا قارشى ئىستىفادا قىلندى. ئورتاق كاگانوۋىچنڭ بۇندای ئاحۋال فرقادا مىنم (يەعنى كامىنفنڭ) ماۋقىغانىسىدەن ئەتمىماڭلىنى ۋە ئىشاپچىلىق توغدىروۋى كىرەك ئىدى دىگەن سوزلەرى چىدە توغرى.

شۇ مۇناسابات بىلەن ۋە 16 نچى فرقا قورولتايى ئالدىدا تورۇشمەز مۇناسابانى بىلەن مىن يوقاريدا ئەيتىلگەنلەرگە يەنە برنىچە سوز قوشماقچى بولامەن.

مىنم، فرقانڭ باش يولىغا، سوسىيالىزم قۇرۇشدا ئۇنىڭ عەمەلى مەماسلىغا ۋە ئۇنڭ تروتسكىزمگە، ئوڭ ئاغماچىلىققا ۋە فرقا باش يولىنى «سول» بوزۇشلارغا نسبەتەن توتقان يولىغا قوشۇلىشم حاقىدا كوب سوزلەب ئوتۇرۇشغا حاجەت يوق. بو مەسەلەلەرنڭ ھەممىسىدە مىن فرقانڭ رەھبەرلك مۇجەتلەريدە تەعريق قىلىنغان فىكرلەرگە قىشۇلامەن. ئەگەردە مىن شۇ خۇجەتلەردە، يەعنى مەركەزقوم ۋە مەركەزى كونترول كومىتسىيەسىنڭ قارارلارىدا، ئورتاق ئىستالىننڭ مەعلوم ماقالالارىدا ھەمدە 16 نچى فرقا قۇرۇلتايىغا كرگەنمۇش ئۇچۇن سىياسى بىمورا تاماندان ماۋقولانغان تىزىسلەردە قائىعى ئانىقلق بىلەن تەعريق قىلىنغان تەرسەلەرنى ئوز سوزلەرم بىلەن تەعريفلەشكە كىرشسەم، بو ھىچ كىمگە، قەزق بولماس ئىدى. 15 نچى قورۇلتايدان 16 نچى قورۇلتايغاچا ئونكەن بولغى كورب باروچى فرقا ئاعزالارى ئۇچۇن مىنم ئوز خاتالارىمغا بولغان مۇناسابەتىمغا بر مۇنچە مۇھىم بولىشى موھكىن.

14 نچى فرقا قورۇلتايىغا مىن، فرقا سىياساتىغا ۋە ئۇنڭ رەھبەرلىگىگە قاعىدا دۇشمەن ماۋقىع تىشىمال قىلغان قىرەكسىيە سەفلەرىدە تورب كېلدىم. 14 نچى فرقا قورۇلتاى عەرەفەسىدەن باشلاب مىن باشقالار بىلەن بر قاتاردا، نە ياشىرىن تارغىبات ئۇسۇللارى ۋە نە كوچە نامايىشلارى ئالدىدا توقتاب تورماسدان، فرقا سىياساتىنى ئوزگەرتىش ۋە ئۇنڭ رەھبەرلىگىنى يەقتىش ئۇچۇن ھىچ كىچىرىلمەيتورغان - يولار بىلەن كۇزەشب توردم

مىنڭ شۇ ماۋقىعمنڭ ئاساسدا: فرقا لىنىن يولىدان تارقاما يەتدى، تارقاغا قايتادى ۋە يەنە ھەم قايتىشما تاييار و مەملەكەتىمزدە سوسىيالىزم قوروش، ئورتا خالقا مۇناسابات، ئىندوستريلەش ۋە ئچكى دىموكراتىيە مەسئەلەلەرى حاقىدا فرقا ناتوغرى يولدا تورادى، دىگەن ئىشانچ توردى. حاقىقات بو فىكرلەرنى رەد قىلدى. فرقا ۋە ئۇنڭ رەھبەرلىگى، بزىدەن مەقكورەوى كۇرەشىدە ۋە ئوزىنڭ عەمەلى سىياساتىدا ئىسبات قىلدىكم فرقا يولى - لىنىن يولىدر ۋە ئىنتىرناسىونال پرولىتارىيات يولىدر. ئىكىنچى تاماندان، شۇ حاقىقاتقا قاراماسدان ئوزلەرىنڭ عۇمومى قاراشلارىدا تورتسكى خالقىلاغوچىلار باشلاردا تروتسكى تورغانى حالدا ئوز يولالارىنڭ عەكسىل تەنقىدلارىغا يارداىم يولى ئىچىدىنى ئىسبات قىلدىلار. گېچىرگەنمز ۋە كىچىرمەكدە بولغانمز «ھۇيۇك ئوزگەرش يىللارى» كورسەتەدىلەر، كىم فرقا ئوك ۋە «سول» ئاغمالقلار بىلەن كۇرەشدە ئاھىمىلىكنڭ فاعال دۇشمەن ماۋقىع ئىشىغال قىلغان قىرەكسىيە سەفلەرىدە تورب كېلدىم. 14 نچى فرقا قورۇلتاى عەرەفەسىدەن باشلاب مىن باشقالار بىلەن بر قاتاردا، نە ياشىرىن تارغىبات ئۇسۇللارى ۋە نە كوچە نامايىشلارى ئالدىدا توقتاب تورماسدان، فرقا سىياساتىنى ئوزگەرتىش ۋە ئۇنڭ رەھبەرلىگىنى يەقتىش ئۇچۇن ھىچ كىچىرىلمەيتورغان - يولار بىلەن كۇزەشب توردم

مىنڭ شۇ ماۋقىعمنڭ ئاساسدا: فرقا لىنىن يولىدان تارقاما يەتدى، تارقاغا قايتادى ۋە يەنە ھەم قايتىشما تاييار و مەملەكەتىمزدە سوسىيالىزم قوروش، ئورتا خالقا مۇناسابات، ئىندوستريلەش ۋە ئچكى دىموكراتىيە مەسئەلەلەرى حاقىدا فرقا ناتوغرى يولدا تورادى، دىگەن ئىشانچ توردى. حاقىقات بو فىكرلەرنى رەد قىلدى. فرقا ۋە ئۇنڭ رەھبەرلىگى، بزىدەن مەقكورەوى كۇرەشىدە ۋە ئوزىنڭ عەمەلى سىياساتىدا ئىسبات قىلدىكم فرقا يولى - لىنىن يولىدر ۋە ئىنتىرناسىونال پرولىتارىيات يولىدر. ئىكىنچى تاماندان، شۇ حاقىقاتقا قاراماسدان ئوزلەرىنڭ عۇمومى قاراشلارىدا تورتسكى خالقىلاغوچىلار باشلاردا تروتسكى تورغانى حالدا ئوز يولالارىنڭ عەكسىل تەنقىدلارىغا يارداىم يولى ئىچىدىنى ئىسبات قىلدىلار. گېچىرگەنمز ۋە كىچىرمەكدە بولغانمز «ھۇيۇك ئوزگەرش يىللارى» كورسەتەدىلەر، كىم فرقا ئوك ۋە «سول» ئاغمالقلار بىلەن كۇرەشدە ئاھىمىلىكنڭ چىلقنى، توگەتوچىلكنى، دومچىلكنى ھەمدە مەنمەنلىكنى سىيستىمە رەۋشدە يېكب، پرولىتارياتنڭ سوسىيالىزم پەزىتسىيەلەرىنى قادام ساری مەحكەملەگەنى حالدا مۇۋەففەقىيەت بىلەن ئىلگەرى بارا ياتر. بو حاقىقات. بوندا ئىكىلەنشنڭ بولوشى موھكىن ئىمەس بۇيۇك قورۇلشنڭ زور ئالاۋلارى ئىچىدە، ئەپەزىتسىيە رەزەرىيەلەرى ۋەئەپەزىتسىيە حاتەلەرىنڭ كىينگى قالدقلارى ھەم يانب، كويب بتىدىلەر. بارلق قىلغان تەجرىبەدەن برگىنە ئىستەك، رگىنە سىياسى شىعار قالدى، كم ئو ھەم: مەركەزقوم رەھبەرلىگى ئاستىدا بارايانغان لىنىن يولى بوينچا فرقا بىلەن برگە بارش ۋە كۇچم ھەمدە بىلمەم باريچا فرقا بىلەن برلىكدە سوسىيالزم پايدىۋالرى ساڭشىنا ئىمەس، بەلكم س.-س. س. ر. دا سوسىيالزم قورۇشنى يوزەگە چقارشدر.

ماقسادنڭ نەزەرى جىھەتدەن ئاقلانغان بولىشىغىنا ئىمەس، ھەتتا ئۇنڭ عەمەلى تاماندان يوزەگە چىقارارلق ئىكەنى ھەم ئىسبات قىلندى. شۇ ماقسادغا بارش يولى ئۇسىتىمدا تۇرغان قىمىنلقلارنى يېكش مۇمكن ۋە يېكش كىرەك. فرقا ئوزىنڭ رەھبەرلك كەدرى ئالدىدا قانچا مەحكەم نوپلانسا، ئوزىنڭ باش يولىدان چىتكە چىقشلار بىلەن كورەشدە باش يەنە مەنى قانچا ۋاقتىمىات بىلەن ئوتكەزسە، قىمىنلقلار شۇنچە تىز ۋە قاتىعىات بىلەن يىگىلەھەكلە،

ماتسوب بولغان ئەپەزىتسىيەنڭ تەئرىخى بىلەن ھەم ئىسبات قىلىنادى. 1925 - 27نچى يىلدا بزنڭ مەركەزى قومىتاغا ۋە قسمان ئستا. لىنىگ تەرتىپلى رەۋشدە ھۇجۇمقىلب ئوتىرىشمىز ئىلىبەتتە تەسادىفى ۋە شاخسى مۇلاحازالار بىلەن قىلنغان بر نەرسە ئىمەس ئىدى. بۇ مەركەزقومغا ۋە بارچا ئاقم ۋە تودەلەرنڭ فرقاغا موقابىل كۇرەشىگە قارشى مەقكورەوى ۋە تەشكىلى رەھبەرنڭ قىلىش مەنسەبىگە فرقا تاماندان قوبلغان ئورتاقنڭ ئىعتىبارىنى ئۇسىرب، فرقانڭ ئەپەزىتسىيەگە قارشى قارشىلق قىلىشىدى سۇسىيالىشكە يوناتىرلغان تەكتىگە ماندۇراسى ئىدى. ئىلىبەتتە «ئوڭلار» تەسادىفى رەۋشدە بۇ يول بىلەن بارمادىلار ۋە بوخارينڭ مىنگە خىتابان قىلىنغان نۇتقىنڭ تورتىدەن ئۇچىخسىسى ئستالىننگ ھۇجۇمدەن عىبارات ئىدى.

بو مانىۋرگە باھا بىرش ئۇچۇن شۇنى ھەم ئىسكە ئۇشىرش قايىدادان خالى ئىمەس كى، فرقا باشىدا ولادىمىر ئىلىتىچ ئورغان بر واقتدا ھەم مىنىشىويكلەردەن تارتب (مىنىشىويكلەر ھەم فرقانڭ 2نچى قۇرۇلتايى چاغىدا ئەۋۋەلدە فاقات «ئەپەزىتسىيە» ئىدىلەر) تا ۋىريدوفچىلەر و «ئشچى ئەپەزىتسىيەسى»گەچە لىنىننى ۋە ئۇنڭ «شاخسى سىياساتى» ھەم «ئەرتىبى» نى تانقىددان باشلاب نەمە بىلەن ئۇگەتكەنلەرى ھەممەگە مەعلوم. بىراق تروتسكى ھەم ئۇگەتشكە قارار بىردى. مىن باشقا لىنىنگرەدچىلەر، جۇملەسىدە فرقانڭ

Nankin əskərinin qızıllarqa kyci jetməjdi

Guansıı vılajatıda qızıl əskərlərnin hərəkəti jənə başlandı

ŞANXAJ. 9 ijyn. „Şanxaj sin Bao" gəzitəsinin xabarığqa qaraqanda, sonqı vaqtlarda Şandunqa Sınan jolı bojında kommynistlərnin hərəkəti çydə zorajıb baradı. Şandnn vılajatı hykyməti kommynistlərgə qarşı kyrəşiş ycyn temir jollar bojınca zirihli pojızdnı etkəzib turbşnı temir jol mə'myrijətigə təklif qıldı. Pojızd xalqnı atış və çaza beriş bilən qorabtmaqcı boladı. Qızıl ətrədlər Nancan-Sızunzan temir jolının kəp istənsılərigə kirib alqanlar, Nankin əskərlərinin həmmə vaqıt dıjqanlar qoşılıb turqan qızıl ətrədlərgə kycləri jetməjdi. Gəzitənin xabarığqa qaraqanda, Taucan ujızdı „qızıl əskərlərnin mərkəzigə əjləngən".

„Gengən telegərf" gəzitəsi Guansıı vılajatıda qızıl əskərlərnin taqın hərəkətləri başlanqanını jazadı, Bir necə vaqt ilgəri mundan qızıləskərlər fransuz impirijətlistləri və Guansıı generəllərinin birləşiş qılqan hərəkətləri nətiçəsidə tyslengən edi. Vılajat hykymətdarları qızıl əskərlərgə qarşı jetərlik əskər jubarışqa kycləri jetməjdi. Gəzitələrnin xabarlarığqa qaraqanda, bir qatar şəhərlər kommynistlərnin qolıqa ətib turıbdır.

Hykymət əskərlərinin sıqışı bilən Cədənin kommynist əskərləri Sanan ujızdının cegərəsi (Sızansıı cegərəsi) gə tyslendilər.

Xajnan (Guandun aldıdaqı aral) dan berilgən xabarlarqa qaraqanda, unda qızıl əskər tyzilgən. Maxfıı kommynist gəzitəsi „Şanxaj bau" nın jazışığqa qaraqanda, şundaqı qızıl əskərnin sanı 3000 kişidən ibarətdır. Ləgəj və vajnın ujızdlarında hykymət əskərləridən bir qısmı qızıl qoşınqa qoşılqan qozqalancılar tədəsi Cənmaj rajonında Focsan şəhərini alqanlar. Şu gəzitənin xabarığqa qaraqanda, Xenan vılajatının 112tə ujızdıdan 6 təsi qacqıncı saldatlarından tyzilgən şajkələridən azab cəkədilər. 20 ujızdda əz ara uruşlar davam qılajatır.

Dıjqan xalqının ahvalı çydə jaman. Vılajatda acarcılıq cekgən xalqnın sanı 8 milijəngə jetədi. Hər kyn 1 mindən aşıq kişi acıqdan elib turndı.

13 milijən 64 min oquvcı

MƏSKƏV, 10 ijyn. Bytyn ittifaq dəvlət planının maarif seksijəsi ymymii ittifaq tə'lim toqrısında matırıjallarını işlədi.

Şoralar ittifaqda bu jıldaqı 11 milijən 790 mintə oquvcılarının sanı 1930-31-nci jılda 14 milijən 64 mintəgə jetkəzildi. Şunın bilən bərəvər maarif ycyn berilətuqan mablıq həm 616 milijən sqmdan 900 milijən somqa jetkəzildi. Plan bojınca bu mablaq barca şəhər xalqı, sanaat rajon və qışlaq xoçalıqlarını ymymiləştirilgən sekterini orab alışqa imkanijət beraçək. Pedəgegijə majaları joqlıqdan məjdə millətlərnin en qıjın rajonları iki jılca kejingə qaldırılaçaq. Bıraq gəsplan lajıhası bojınca hər bir mərtə çymhyririət hykymətinin maxsus qararı bilən kejingə qaldırış mymkin.

Işci və bətrək Jaşları tygəl orab alınısın

Kəmsəməldə qajtadan sajlav kəmpənijəsi başlanaçaq

MƏSKƏV, 10 ijyn. Fırqanın 16-ncı qurultaja tygəlgən zaman başlanaturqan Lenin kəmsəmələnin 9-ncı qurultajı aldıdan kəmsəməl təşkilatlarının qajtadan slajav kəmpənijəsi başlanaçaq.

VLKSM mərkəzqomı əzinin muraçaatında qajtadan sajlav kəmpənijəsinin asasın vəzifəsi, kəmsəmənin ken amması və barca işci dıjqan jaşlarının 16-nci qurultajnın qaralarını bəçəriş ycyn səfərbərlikgə alıb məmləkətnin mudafaa lajaqatının kycəjtiş bolqanını bildirədi.

VLKSM məkəzqomı kəmsəməl təşkilatlarını qajtadan sajlavnı ətkərişqaqda „sol" xavfılarnın qaldırılarını saqlanışqa agaşhlantıradı. Bundaj vaqtda fırdaqa və kəmsəmələgə əz sadaqatlarını bildirgən jaş orta hal və kəlxozcılarnı rəhbərlikdən cıqarışdan saqlanış lazım. Şunın bilən bərəvər qışlaqnın ajrım təşkilatlarqa rəhbərlikni „orta hallaştırış" on xavfıdan həm saqlanış lazım. Qışlaqda proletərijət rəhbərligni mystəhkəmləş kəprək əhənmijət hasıl qıladı. VLKSM mərkəzqomı kəmsəməl aldıda işci və bətrək jaşlarını tygəl tartış məs'ələsini qojadı.

Sajuz ıdaraları (jəsejkə, kəllektif, rajqom, əkryg qomıta və başqalar)nı sajlaş 1930-ncı jılının 1-nci ijynidən 1-nci sentəbrgəcə bəçərilsin.

„Qujaş sarajı"

LENINGRƏD, 9 ijyn. „Qujaş sarajı'nı benaqılıştamam boldı. Bu saraj, qulaş bergən norlarının mıqdarını ergəniş bilən maşqul bolaçaq. Bu sarajnı acış təntənələrigə Avropa həmdə Amrıqa alımlarının kelişi kytiləndi.

L.B. Kəminifnin ərzəsi

ئورتاق كاگانوۋىچ مەسكەۋ ۋىلايەت فرقا كونفىرىنسىيەسىدە قىلغان دا كلادىپا، مىنگ 1928 نچى يىلدا فرقاغا قاتىب كرگەنمەدەن كەين بوخارين بىلەن بولغان سوزلەرىمگە هەم ئوختاب ئوندى. ئورتاق كاگانوۋىچنڭ دالقلادىنى ئىعلان قىلىش نەتىجەسىدە بر دەكت ئىك كىك عاممانا مەعلوم بولب قالاجاق. بۇنڭ ئالدىدا مىن ئوزىمنڭ قارزم دىب حسابلايمەنكى... (تىلىگراف عەيبى بوينچا برنىچە سوز توشب قالغان)... فرقاغا قاتىب كرگەنمەدەن كەين ئىكى ھەفتە ئوتسكەچ بوخارينڭ مىنگە مۇراجاعات قىلىش فەكتى.... (تىلىگراف عەيبى بىلەن بەعزى بر سوزلەر نوشىب قالىغان)..... مىن ئاچمقدان - ئاچى ئىعتىراف قىلىشغا مەجبورمەنكم، مىن بو سۇحبەتحاقندا مەركەزقومنى خابارسىز قىلماى، قوپال سىياسى خاتا قىلدىم ۋە خاتا يوقالب بىتىرگەن فرەكسىيەچىلك حالەتىنڭ نەتىجەسى بولدى.

بۇندای ۋاقىعالاردا دايىمى رەۋشىدە بولب كىلگەندەى، مىنم بو خاتام ھەم فرقا دوشمەنلەرى - تروتسكچىلەر تاماندان فرقاغا قارشى ئىستىفادا قىلندى. ئورتاق كاگانوۋىچنڭ بۇندای ئاحۋال فرقادا مىنم (يەعنى كامىنفنڭ) ماۋقىغانىسىدەن ئەتمىماڭلىنى ۋە ئىشاپچىلىق توغدىروۋى كىرەك ئىدى دىگەن سوزلەرى چىدە توغرى.

ئورتاق كاگانوۋىچ مەسكەۋ ۋىلايەت فرقا كونفىرىنسىيەسىدە قىلغان دا كلادىپا، مىنگ 1928 نچى يىلدا فرقاغا قاتىب كرگەنمەدەن كەين بوخارين بىلەن بولغان سوزلەرىمگە هەم ئوختاب ئوندى. ئورتاق كاگانوۋىچنڭ دالقلادىنى ئىعلان قىلىش نەتىجەسىدە بر دەكت ئىك كىك عاممانا مەعلوم بولب قالاجاق. بۇنڭ ئالدىدا مىن ئوزىمنڭ قارزم دىب حسابلايمەنكى... (تىلىگراف عەيبى بوينچا برنىچە سوز توشب قالغان)... فرقاغا قاتىب كرگەنمەد

TAŞKƏNT TILIFON QAQDЬ

(TAŞBƏLIMDƏN 12 ijyn 11 JƏRЬM SAATDA

işci kyc jetərlikmi

ئورنا ئاسىيانك پاختاكار رايونلارىدا ئىشچى كۆچلەر يېتەرلىكمى؟ دېگەن مەسئەلە ھازىردا ئىنتىقاق مەنەت كومىسىيەرلىگى واكالاتىدان بۇكۈن بزگە قۇيىداغى ماەلۇماتنى بېرىدىلەر:

سوۋكغى كۆزلەردە ھەر جەھەتلەن ئاھوال ياخشىلاندى، حىساب، لىكن ۋۇلغا تاماندان كۆنلگەن 5 مك ئشچىدىن 140 تەگمنە كىلدى. ئۇلار كولخوزلارغا يۇڤارىلاجاق. پاختا سوۋخوزلارىغا 30 مك ئشچى زەرور ئىدى. ھازر ئۇلاردان 16602 گمنە ئشچى بار. قالغانلارىدان ئشچىلەر كەرەكلادى، سوۋكغى ھەتتەدەگىنە ئۇنىدان 3 مك ئشچى كردى، لىكن ئۇلار ئاۋقات ياخشى بولماغاندان وە ھەر-دىكار حالى ئازرالىلغىدان كولخوزلاردا ئشلەشىدىن باش تارتادىلار ياقندا سوۋخوز دىريكترلەرىنك كىڭەشى بولدى. بۇندا ھەردىكار حالغىنى ئىدىلىنگە كوچىرشكە قارار بېرىلدى. ۋ چارا مەنەت ئۇنىمىنى ئەنچە كوتەرەۋ كىرەك. لىكن كوب كولخوزلار بۇ قارارنى ھەلى ەەملگەئاشىرغان ئىمەسلەر. بۇ يل تىيشلى تەشكىلاتلار پاختا چاپقىغا ئۇز ۋاقتىدا ياق تاپارلق كورمەدىلەر.

جەنۇبى قۇرغىزستاندا ئاشلىقچا ئشچى كۆچلەر. كوب ئۇلارنى كوچىرش مۇمكن. لىكن پاختا كوپىرەتسىيەسى قايىرغا قانچا ئشچى كۆچى زەرورلىكنى بلمەيدى. چاپق ئشلەرىنى دەررەو ئشچى كۆچلەر بىلەن تەئمين قىلش ئۇچۇن بز ئۇزبىكستانغا ڤاۋقلعاددا وەكىل ئاجراتتق. بۇ وەكىل ئشچى كۆچلەر توپلاب زەرور رايونلارغا يۇپاراجاقدر.

saqlьqnь saqlaş, maarьf,malьja, şəhər bəlymləri təşkil qılınadь

سامارقاند شەھەر شوراسى شەھەرنك ئىداراسىنى وە ئۇنغا تەئسىر ئچرا قىلۇ ئشلەرىنى برلەشدىرش، شۇنگدىك قارارلارنك بەجەرىلىشنى كونترول قىلش ماقسادىدا شەھەر ماعارف، ساغلقنى ساقلاش، مەئمورى وە مالىيا بولمەرىنك تەشكىلىئىتىلىشنى زەرۇر تاپدى.

حازرغاچا شەھەر ئۇز بولمەرىگە ئىگە ئىمەس ئىدى وە حاقىقتادا شەھەر شوراسىغا تابدع بولماغان ئوكرۇگ بولمەرىنگنە داوام ئىتب كېلدى. شۇنك ئۇچون شەھەر شوراسى كوپنچەشەھەردەگى خوجالقنك مەعلوم نەوعىدە نەمەلەر بولاياتقاننى بىلمەسدەن ئولتۇرار ئىدى.

بدلد دریش

13 نچى ئىيون ساھات 11 دە مەتبۇعات قورسىغا كىرشنى سوراب بىرلگەن عەريزەلەر كومىسىيەنك مەجلىسىدە كورىلەدى.

قوييدا ناملارى كورسەتىلگەن ئورتاقلار مەجلىسگە يەتب كېلىسلەر. لەتىبق ئەكرەمف. ك. جومايايف، س. يولداشف، م. عۇمەرف، ۋ. رەحيمى، ج. مەشرەبى، بابايف، ن. فەخرەددينۇۋا، خ. بەردييوف.

«قىزل ئۇزبىكستان» نەشرلەرىنك عاملىرى بولمى.

«قىزل ئۇزبىكستان» نەشرلەرىنك عاملىرى بولمى خىزمەتىدا كوك كوپنك تودەسى تەشكىل قىلدى. تودەگە كىرشنى ئىستەگەن ئورتاقلار، «قىزل ئۇزبىكستان» نەشرلەرىنك عاملىرى بولمىگە كېلىب يازلىسلار.

«قىزل ئۇزبىكستان» نەشرلەرىنك عاملىرى بولمى.

M. myhərrir: TƏHRER HƏJ'ƏT

„يەكدە قشلاق" نك 4-5 نچى سانى
ما شدنا غا بېر دلدى
چورنالنگ بۇساندە 36 سەحدفەلدگ بولب، كەتتە پارماتدا چدقادە
70 تەچە ھەر خىل رەسملەر بدلەن بيزەلگەن
2—3 كۇندەن كيين قولدگزغا تيگەدى
كۇتىب تۇرىگز!

KINƏ „QЬZЬL Şarq" (Jazoq Benada) —•— 13-nci ijyndə

Samarqand əkr Sьjasьь Maarьf jaşqom qaramaqьdaqь mosьqa məktəbinin „Kək kejnək" turppasь tamanьdan KƏTTƏ KƏNSERT KƏTTƏ ecəsi bolaç | belətlər satьladь kinə kəsəsidə | OJUN 9—DAN

KINƏ „BELIKII NƏMƏJ" (JAZOQЬ BENADA) 9-nci ijyndən başlab hərkyn.

Xьtaj şarq temir jolьda bolqan Xadьsalarnь kərsətkən, kinə-hyççət „Alahьda uzaq şarq ərmijəsi" degən kərtinəni hər kim kərişi kerək. kərtinə 6 kərinişdə.
Kəssə 6 dan acьq 1-nci seəns kec 8 1/2 da başlanadь

KINƏ „ŞARQ JULDUZЬ" —o— 11-nci ijyndən başlab hər kyn

KƏBDƏN BERI KYTILMƏKDƏ BOLQAN 1000 AT KYCI (KƏLIFƏRNIJƏ LORANЬ) degən kərtinə kərsətiladi
JANAR TAQIDA (volqalda yj) və
ANƏNS: BEŞ MERGƏN BITTƏ ALMAQA

ئوزبېكستانداغى بارچا ئەدەب، شاعر ۋە خالق داستانچىلارىغا
ئوزبېكستان دەۋلەت علمىتادقىقات ئىنستىتوتىنك ئەدەبىيات سېكسىيەسى بارچا ئەدەب، شاعر ۋە خالق داستانچىلاردان ئوزتەرجىمەئى حالىلارنى، رەسملەرنى ۋە باسلغان ھەم باسلماغان ئەسەرلەرنىك رويخەتنى سېكسىيەگە يۇبارشلارنى سورايدى.
ئەدرس: سامارقاند، فروزنە كوچەسى، ئوزبېك دەۋلەت علمى تادقىقات ئىنستىتوتىنك ئەدەبىيات سېكسىيەسى.
ئەدەبىيات سېكسىيەنك مۇدىرى: باتو

Samarqand əkryg Joqarь Daroqam rajon „Axon Babajof" kəlxozьnьn iştəmpecəti joqaldь bekar hьsablansьn.

Esxaqof Qocqar 3-nci sanaatlaş zajomьnьn № 3, 076708 serijəlik 2çə somlьq, № 5, 096305, 096308, 096313 və 096314 serijəlik hər qajsь 5 som. lьq talonlarьnь joqatdь. Bekar hьsablansьn.

Qasьmçan nazarof 38938-nci nəmyrli 2çanlьq zabor dəftərcəsini joqatqan bekar hьsablansьn.

Atabaj Olajьb oqlь' Əndiçan istənsəsidəgi 2-nci qarz şerkətinin amanat kəssə dəftərini və jer toqaj sajuzьnьn a'zalьq belətini joqatdь bekar hьsablansьn.

Əksijəli çə'mijət „Azьja Xleb" nin Özbek çymhyrijət kəntərəsinin myhri oqьrlandь. Şunьn yçyn şu jьl 3-nci ijyndən başlab məzkyr myhyr bilən tasdьq qьlnqan həmə hyççətlər bekar hьsablansьn, 8-nci ijyndən b'ьbaron, „Dəvlət əksijəli çəm'ijəti Azьja Xleb" nin özbek çymhyrijət kənterəsi və tivərəgidə—Bytyn dunja prəlitərljəti birləşinlər qegən jəni gerəəli myhyr ьstь'mal qьlьnabaşladь, şu myhyr toqrь hьsablansьn.
Kəntər ьdarasi 13, 14, 16

Doxtur Tyrijef Bala kəsəllərini baqatnroqan mutəxassьs Qulaj kvərtir taqьloqunca kyndyzgi 3 1/2 dan başlan (əz ara kelişyvgə muvafьq) kəsəllərnin yjigə barьb da valajdь. Ədres: Ruxabad kecəsi, №69, ispirt zavodь və Pedtexnikym janьda. Ipək ərəşturqan fəbrikə „Hyçym" fəbrik kəmititinin most myhri oqьrlanqan bekar hьsablansь.

ƏZBEKTORG ьdarasь, qojьdaqь temirjol nakladnojlarьnьn joqaloqanьn bildirədir: Qoqan-Termiz 255642, Ərif-Termiz 28711, Əndiçan-Termiz 233630, və 267510, Roslavil-Termiz 150772, Samarqand-Termiz 120530, 120648, 120420, Jəni Bavarijə-Termiz 1813. 12, 14, 16

majьlof—mətlobat çəm'ijəti dəftərcələrini. k. həkemof—zabor. dəftərcəsini, a azarskii—xərbii belətini, v. dreşin—a'zalьq belət. 2137 rəqəmli, k. raxman.f. t. səta—mətlobat dəftərcələrini, ş. xysəjenof—xərbii belətini, g. plaxotnekof—narpet sajoz belətini, t. əhmedof—komsomol dəftərcəsini, t. xətəmof—komsomol dəftərcəsini, i. əbdylvahap—paxta dəftərcəsini, k. cervəkof—xərbii belətini, m. bəloosova—metrikə vərəqəsini, a. pavlof, iy. fəjzii əxmedof, myləkəf, a. svetkova, şənbyl-həkim, a. satьpof—şəxsii gyvahnəmalarini, d. sentsins. r. k. dəftər., zabor dəftər. isprafka 1 jьlьq, denesova—s. r. k. dəftərcəsini, m. gobken—xərbii bdlət, şəxsii gyvahnamasьnь, a. məltsif—ьjmaratcьlar belətini, myxtər ymər—posportьnь, m. viləxina—bolnec vərəqəsini, в. şermatof—paxta dəftərcəsini. Pьradokdt vərəqəsini,

çanof, x. rahmanof, x. həkemof, s. gaqtarof, a. rafьqof, m. nimadcajof lar—kəpir. dəflərc., n. belof, a. kyznitsof, a. şəlexin, l. loka, k. yzaqbajof e. vəselijvə, m. makarof, s. makarof bar—şəxs. gyvahnam.,a . bьjqof, x. engurazof,—xərbii belətini, i. evanof—rascot. dəftər., y. məmədəlijof—iş isprəfkəsini g. ələnikəf—zərbii dəftərcələri, peşşevek sajozь dəftər., işlər isprəfkəsi, əmanət kəssə dəftərcəsi m. xəsənəf, çəmlixan, q. fazьjlof, y. Təkesovə, e. molokova—koperətif dəftərcələrini, leşnekof—invəledlik gyvahьnь, Leşnekova—tekistil sajoz dəftərc. bahavylddenof, baqdanof, meşken, y. kyzmin, d. reden, p. saroken, k. səgəmənof lar—xərbii dəfərcələrini, Əlsənikəf—rabzemles belətini, qalnьm—posportьnь, əbdyəlijif—pansijə dəftər., temir jol kapirat. isprəfkə, s.r.k. kivitənsəsini, m. şələpin—nekax xatьnь, f. şələpin—metrikə xatьnь, a. azьjmova—kəmsəməl dəftərcəsi, rodina—rabzemles belətini, isməjeləva—narpros belətini, əbdirəhmənəva—tekistel sajoz belətini, talьstopətova—şaxs. gyvah, apacetinskii—1074 rəqəm belət., bek—əli—eşan—pensijə dəftər., şiredir—zab. dəft., x. sadven—posport, o. Işckof—posport, kəssə dəftər., və 240 som pylini, a. əskər sajoz dəftərcəsini, xizm. isprəfkəsi, berçə vərəqəsini, e. koznetsof—pyşnena tajjar. isprafka, kyz. rajkom. isprəfkəsini, a. alcьjof—eran posportь, iş ispirəfkəsini, a. paqosof—23 rəqəm gyvahn. vorobijof—m. m. ş. sajoz dəftərcəsini, a. fesəkxizmət gyvah., в. şirejtir—s. r. k. dəftərcəsini.

k. mavlanof—pradokt. vərəqəsini, g. arepof—envəlid dəftərcəsini, k. zajmen—xərbu belətini, a. trəfemova—s.r.k. isprəfkəsini, в. xaleqəf—kəmsəməl dəftərcəsini, l. bəkepof—xərbii belətini və ьmaratcьlar belətini, t. fəzelof—berçə varaqasьnь, i. Smorof—peşşevk sajuz belətini, q. jodcnəmaarьfcilər sajuz belətı, s.r.k. dəftərcəsini, i. Robloi—4565 raqam a'zalьq dəftər, 569 rəqəm gyvahnamasьnь, t. xazrətquloi—matlubat dəftərcəsini, i. pətegyrskii—ьmaratcilar belətini, yçət varaqasьnь, xərbii belətini, iş ispirəfkəsini, i. bandçen—xərbii belətini, r. iaqopof—tekistil a'zalьq belətini, pəlekarpova, a. abramenko—g.p.o. a'zalьq dəftərcələrini, işmuratof—kəlxoz ustafьnь, tyrkşəlik dəftərcəsini, əkrplodvensojuz 2 kəftənsəsini, ferdenand, polekəroi—maj ajь zabor. dəftər. 6. talonь, Zakerof—36.1283 rəgəm zabor dəftərcəsini, a. stapovskii, m. vobacof, z. korovitsof, v. eremejof, s. voroçejof—xərbii belətlərini, a. rəçəpof, f. zajtsof, i garşen—posportlarьnь, f. vasekovskii—posport, partezan ətrədidə işləş gyvahnamasьnь, s. smarodenof, g. belolepof, f. roçen, v. kydəjif, v. norkof, a. bəşerova—şəxsii gyvahnamalarьni, n. səfeyllen—şəxsii gyvah., xərbii belətini, f. fazlyllin, k. getken—şəhsiigyvah., xərbii belətlərini, f. zakerof—myvaqqat şəxsii gyvahnamasьnь, a. matrsof, a. krəsəvskii, m. sənkin—şəxsiigyvah., xərbii belətlərini, x. sornof—kəmsəməl dəftərcəsini, n. speredonof—xərbi kelət, 3 aj işləş və çəhellikni təgatiş isprəfkəsini, s. əbdylkərimof—matlybat a'zalьq dəftərcəsini, z. ənikejof şəxsii qyvahnamasьnь, a. nьjazof, a. çylbekof i. baer—s.p.s. belətlərini, m. ardatof—ozkokoleka belətini, t. ənesemof—temir jol sajuz belətini, e. çokova—3 jьl işləş isprəfkəsini, v, mьxajlof—xərbii xizmətdən azadlьq isprəfkəsini, m. kvəldən—amanat dəftərcəsini, p. bogdanof—perevod ispirəfkəsi və xərbii belətini, a. boçova—s.r.k. dəftərcəsini, m. zəjtsof, t. aşmyxamidof—xərbif dəftərcaərini, v. xysəjinof—tikistil sajuz belətini, v. joldşof, u. zijəjof, f. ceşkof, ia. bilem, g. xysajnof, p. merənof, x. bajazedof—şəxsi gyvahn. y. bucnof ş. gyv. 8 aj işləş ispirəfkəsini, v. kazarof, matlybat dəftərcəsini, a. əşərof, aj şeşşi ispirəfkəsini, f. gəretsin—bolnes vərəgəsini, m. kamenkova—şvesajoz betətini, в. təpen, ş. mymenof—xərbii belətini, s. makarof s.t.s. sajoz belətini, ş. kelzekijəf—s. t. s. sajoz belətı və s.r.k. dəftər, k. rizəjof—jacmin rəspiskəsini, y. bavajan, d. ymərof—paxta dəftər, k. kyvənək—rəbzemles belətini, l. rəxemof—batrackom dəftərcəsini, v. avdijəf—taq işcilər sajoz belətini, a. qasьmof—tericilər sajoz belətini, f. pertelesof - invəlid varaqasьnь, g. mazatəf, mənynts—posportlar, x. ramanof—fьrqa dəftərcəsini, i. torajəf—pradykt varaqasьnь, a. barxatskii—jer işcilər sajoz belətini, a. lomaken—şəxsii gyvah., ispirəfkə, xərbii dəftərc., в. terpinjəns - zabor. dəftər. № 430330, x. aksanof—zabor. dəftər. № 455210, Işmyranof, I. mamatqolef, a. çorajəf, k. qadьrəf—paxta dəftər, a. Jvvedeñskii—ьmaratcьlar sajoz belətini, в. toxsanof—kəmsəməl dəftərcəsini, a. melgənif—s.t.s. sajoz belətini, p. borzəf—temir jol, şəxsi gyvahn., i. nosovetskii—medsantьrod sajoz belətini, ç. satanqol—matlobat dəftərcəsini, a. bockovə, y. ilejif, y. rystəmif, p. mexajlovə—şəxsii gyvahn., s. qaplanovə—fьrqa belətini, s.r.k. dəftər. s.t.s. sajoz belət. tə'men. dəftər., posportьnь. s. rodştejin—kom. dəftər., s. kabelonova—pəsefkom atestatьnь, a. çalkəf—tiricilər sajoz belətini, rascot dəftər., abdyraxmanəв—fьrqa belətini, m. myrşəjivə—maarьfcьlar sajoz belətini, x. kərmanaj, t. skvarceviskii, g. əliyllen, s. tursunof—s.r.k. dəftərcələrini, şaronof—kəmsəməl dəftər. 2 jьl işləş ispirəfkəsini, v. dəydif—ьjmaratcьlar zajoz belətini, k. knəzkof—medsantьrod—sajoz belətini, s. osıovьskii—s.r.k. maaz. mədirliq gyvahnamasьnь, d. gapparoi—posport, paxta dəftər, batrackom dəftər., s. baltanəjof—gyvahn. maarьf sajoz belətini, s. kəlpekova—narpet sajoz belətini, v. ənesimof—metrikə varaqasь və oquş gyvahnamasьnь.

Өzbekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti şoralar mərkəzii ьçraьjjə qomьtasь və xalq kəmisərləri şorasьnьn QARARЬ

1930-nci jьl, 20-nci maj, № 105, Samarqand.

Mehnət toqrьsьdaqь qanunlar məçmyəsinin 38, 75, 94 və 96-nci maddalarьnь əzgərtiş həmdə əşə məçmyənin X və XI-nci bablarьnь eslətişlər və 97I-nci madda bilən təkmilləş haqqьda.

Ьttьfaq Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь və Xalq Kəmisərləri Şorasьnьn „jetti-saatlьq iş kyni toqrьsьdaqь" 1929-aci jьl 2-nci janvar ta'rexlь qararь (S. S. S. R. qanunlar jьqьndьsь, 1929-nci jьl № 4, madda 30) və Ьttьfaq Xalq Kəmisərləri Şorasьnьn" yzlyşsiz iş həftəsigə kəcəturqan karxana və myəssəsələrdəgi iş həmdə dəm alьş vaqtlarь toqrьsьdaqь 1929-nci jьl 25-nci sentəbir ta'rexlь (S.S.S.R. qanunlar jьqьndьsь, 1929-nci jьl № 63 madda 586), „yzlyksiz iş həftəsigə kəcəturqan myəssəsə və karxanalarda otpuska myddətini xьzmatdan cьqьş caqьda bertləturqan jardam pulь mьqdarьnь, pəst xaq tələnənəturqan işkə kəcirilgən caqda elgərigi iş haqqьnь saqlaş myddətini və işkə qabul etkən caqda sьnav myddətlərini hьsablab cьqarьş tərtibi toqrьsьda'qь 1929-nci jьl 3-nci əktəbir ta'rexlь (S. S. S. R. qanunlar jьqьndьsь, 1929-nci jьl № 63, madda 587) „yzlyksiz iş həftəsigə kəckən myəssəsələrdəgi iş vaqtь və mehnət haqqь toqrьsьda'qь 1929-nci jьl 4-nci əktəbir ta'rexlь (S.S.S.R. qanunlar jьqьndьsь, 1929-nci jьl № 63, madda 537) və yzlyksiz iş həftəsigə ətkəzilməgən sanaat karxanalarьnь tənəffys alьnaturqan beş kynlik iş xəftəsigə kəciriş toqrьsьda'qь 1929-nci jьl 25-nci dekəbir ta'raxlь (S.S.S.R. qanunlar jьqьndьsь 1930-nci jьl № 1, madda 5) qararlarь bilən Өzbekistan Ьçtьmaьь Şora Çymhyrijəti şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь QARAR QЬLADЬ:

1. Mehnət toqrьsьdaqь qanunlar məçmyəsinin 38, 75, 94 və 96-nci maddalarь qujьdaqь təhrirdə jazьlsьn:

„38. Işnin uzaq myddətli xarakatirdə bolqan caqda xьzmatcьnь işkə qabul etiş yçyn sьnav belgilənsə məmkin.

Işçini işkə qabul etkən caqdaqь sьnav myddəti qujьdaqьca belgilənədi:

1) Işcilərycyn—enkəbidə6işkyni;

2) Mələkəsiz və kəmrək məs'yl işlərdəgi xuzmatcьlar ycyn—en kəbidə 12 iş kyni və

3) Kəbrək məs'yl işlərdəgi xьzmatcьlar ycyn—en kəbidə 12 iş kyni.

„75. Isdelnii işlərgə qojьlqan 16 dan 18 jaşqaca bolqan jaş yspyrynlərgə şu işlərni bəçərgən caqda iş haqqь kəttələrgə tələnəturqan isdelnii iş haqqь bilən bir mьqdarda ularqa ikki saat ycyn ularnьn əz tarif istəfkələri bojьnca qoşьmca pul beriliь tələnədi.

7. Saatlьq iş kynigə kəcirilgən karxanalarda işləjturqan, əgə jaş'laqь jaş yspyrynlərgə, əgərdə ular ajrьm işlərgə qojьlqan bolsalar, bir saat ycyn ularnьn tarif ьstafkalarь bojьnca qoşьmca pul tələnədi".

„94. Xah işləb cьqarьşda və xah işləb cьqarьş ycyn lazьm bolqan jardamcь işlərdə mə'tədil iş kyninin uzunlьqь 8 saatdan aşmaslьqь lazьm.

7-saatlьq iş kynigə kəcsirlligən işləb cьqarьş karxanalarьda mə'tədil iş kyninin uzunlьqь (məvsim xarakьiridəgi işləb cьqarьşdan və karxanaqa kerəturqan pullardaqь işci ve xьzmatcьlardan başqa) 7 saatdan aşmaslьqь lazьm.

ESLƏTIŞ: mehnətləri şu maddada kərətilgən vaqt bilən cegərələnməjturqan işcilər kətigerijəsi bytyn ьttьfaq kəsəbə sajuzlarь mərkəzi şorasь bilən kelişib mehnət kəmisərligi tamanьdan belgilənədi.

Karxanada 7 saatlьq iş kyni belgiləş bilən, əməldəgi qanunlarqa muvafьq saqlьqqa zərərligi bojnca iş kyni qьsqartьlqan hynərdəgi işcilərnin iş kyni kelə-çəkdə qьsqartьlmajdь".

„96. Mehnət qanunlarь məçmyəsinin 94 və 95-nsi maddalarьda belgiləngən iş kyninin uzunlьqь tyngi iş vaqtьda bir saatqa qьsqartьladь.

Ismenəli işlər jakii yzlyksiz nəvbətcilik (dyçyrlik) caqьda tyngi saatlarda işva qutьnьn uzynlьqь kyndyzgi iş vaqtь bilən tekislənədi, şundaj hallarda tyndə işləngən hər bir saat ycyn iş haqqь tegişincə aşьrtьladь, şu bilən birgə tyngi bir saat ycyn kyndyzgi jetii saat ornьqa 8 saat (94-nci madda) altь saat ornьqa jetii saat (94-nci madda) və beş saat ornьqa altь saat hьsabьdan xaq tələnədi.

Tyngi işnin hər bir saatь ycyn isdelnii xaq tələngən caqda isdelnii iş haqqьdan taşqarь, my'tədii iş vaqtь 3 və 7 saat bolqan kişilərqə ylər kətigerijəsidəgi saat ьstafkasьnьn jettidən biri və my'tədil iş vaqtь 6 saat bolqan.—kişilərgə beşdan biri tələnədi.

ESLƏTIŞ: tyngi işvaqtь deb kec saat 10 dan ertəngi saat 6 qaca bolqan vaqt hьsablanadь.

11. Mehnət qanunlarь məçmyəsinin X-nci babь (94-108-nci maddalarь) və XI-nci babь (109-210-nci maddalar) qujьdaqь məzmyndəgi eslətişlər həmdə 97I-nci madda bilən təkmillənsin:

„ESLƏTIŞ: yzlyksiz iş həftəsigə jakii tənəffys bilən beş kynlik iş həftəsigə kəcirilgən karxana və myəssəsələrdə şu babdaqь qa'ьdalər, ьttьfaq Xalq Kəmisərləri Şorasьnьn „yzlyksiz iş həftəsigə kəcəturqan karxana və myəssəsələrdəgi iş həmdə dəm alьş vaqtlarь toqrьsьda" qь 1929-nci jьl 24-nci sentəbir tə'rexlь (SSSR qanunlar jьqьndьsь, 1929-nci jьl № 63, madda 586)," yzlyksiz iş həftəsigə kəcəturqan myəssəsə və karxanalarda otpuska myddətini, xьzmatdan cьqьş caqьda beriləturqan jardam pulь mьqdarьnь, pəst xaq tələnənəturqan işkə kəcirilgən caqda ilgərigi iş haqqьnь saqlaş myddətini və işkə qabul etkən caqda sьnav myddətlərini hьsablab cьqarьş tərtibi toqrьsьda"qь 1929-nci jьl 3-nci sentəbir tə'rəxlь (SSSR qanunlar jьqьndьsь. 1929-nci jьl № 63, madda 587), „yzlyksiz iş həftəsigə kəckən myəssəsələrdəgi iş vaqtь və mehnət haqqь toqrьsьda"qь 1929-nci jьl 4-nci əktəbir ta'rexlь (SSSR qanunlar jьqьndьsь 1929-nci jьl № 63, madda 587) və „yzlyksiz iş həftəsigə ətkəzilməqən sanaat karxanalarьnь tənəffys alьnaturqan beş kynlik iş həftəsiigə kəciriş toqrьsьdaqь 1929 jьl 25-nci dekəbir ta'rexlь (SSSR qanunlar jьqьndьsь 1930-nci jьl № 1, madda 5) qararlarь bilən Өzbekistan Ьçtьmaьь Şora Çymhyrijəti şoralar Mərkəzii Ьçraьja Qomьtasь qarar qьladь:

1. əz. ь. ş. ç. nin əz xьzmatcьlarьnь Məskəv şəhərigə kəməndirəfkə qьlaturqan həmə myəssəsələri, karkanalar və təşkilatlarь əzləri tamanьdan beriləturqan kəməndirəfkə şahadatnamalarьda jakii ularqa elava qьlьnaturqan vəzifələr sanaqьda əşə kəməndirəfkənin maqsadьnь həmdə ularqa jykləngən vəzifələrni myfəssəl kərsətişkə məçbyrdirlər.

2. Şahadatnama, vəkalət xatlarь jakii vəzifələr sanaqьda, əgər ular Məskəv şəhərida bolqan myəssəsə jaxud təşkilatlarda (ymym ьttьfaq və 'çymhyriət əhəmijətidəgi (cьqьş ycyn şahadatnama bolьb xьzmat etsələr, juqarьqa kərsətilgən myəssəsə və təşkilatlarda cьqьş huqodьnь bergən əşə şahadatnama, vəkalət xatь, vəzifələr sanaqь və başqalarnьn SSSR qəşьdaqь əz. ь. ş: ç. dajьmьь vəkalətxanasьnьn vizəsidən (bçazatьdan) başqa haqьqь eməsligi kərsətilişi lazьm.

(davamь bar)

Samarqandda hyççətlərini joqatqanlar.

Bekar hьsablansьn

a. cerneşof, v. kyznitsof, y. dobrajof. —şəxs. gyvahnamalarini, s. bьrahemova—balnec varaqa., k. ryzejof.—balnic varaqasini, x. ymərəf—3 sənaatlaş zajom 052290, 052289, 052288, 0252287, serejalik 2 rəqəm 100 somlьq. z. teplək—bala toqьş əji isprəfkəsini. в. adelof,—s. t. s. profbelətini, s. r. k. dəftərcə, в. muratof i. barokəf—maarьfcilər sajuz belətini, io. məsentso, sabolajof—ьmarat sajuz belətini, d. ijgəmberdejif—paxta dəftər., m. sedyrenko, a. əkelof, g samojlof—s. t. s. belətini, i. dəlvenis—ьmarət sajuz belətini, s. avrox—xərbii belət, samarq. şəh. şorasь a'zalьq belətini, k. kəmələf, k. əgejəf., a. kalaşnekof— posportlarini, ç. əzьzəf, s. işmuratəf, i. işquvatəf, kaperatef dəftərc., ç. nektenejif, m. çyrajəf.—zabor. dəftərc. a. narquləf—m. ç. dəftərcəsini, d. corajəf.—zabor. dəftərcəsini, в. həkimof—kamsamol belətini ş. əbdylləjəf—zabor, dəftərc., u. usmanofəxot. sajoz belətini, k. poşkan,—temir jul. sajəz belətini, a. kaleşiva— s. r. k. dəftərcəsini, m. domovetəf—komsomol dəftər., s. t. s. belətini, f: şmaqof—narpet ə'zal. belətini, z. sedorova—ravadxoqa dəftərcəsini, goldbərg, в. işmatof—s. t. s. belətini, a. əsərəf, g. ələəkbərəf—maarif. sajoz belət. s. klefpejof—şəxs. gyahn., s. t. s. belətini, m.mərusman„f—teri işcilər sajoz belətini, s. xysnytdenof—ьjəbьь işcilər sajoz belətini, m. beiekova—bəlnec vərəqəsi, rascot dəftərcəsini, g. gordof—fьrqa gyvahnamasьnь, posportьnь i. şakovec—q. x. jnr işcilər sajoz belətini, i. baxtejof, v. zemlənetskəjə, n. işarqoləf—posportlarьnь. ş. bavaçanof—şəhər məhəllii xoçalьq şo'bəsinin 15 som45 tejniek zalod vərəqəsini, v. işanova, g. xarkof, d. vaşen—şəxsii gyvahnamalarьnь, v. savrasof,—m. ç, dəftərcəsini, a. taşmyhəmedof-obl. zabor. dəftər., i. torqajlь,—s. r. k. dəftərcəsini, k. taşnejazof—oxot. sajoz belətini, çolnəkof, k. taherof, o xalmatof, t. xərkymof, io. çejanof— kəpirətef dəftərcələrini, mamedof—a'zalьq dəftər., m. babadçanof—şəhər mətlybət çəmijəti vərəqəsini, q. şarepof, s. bьsablansьn

Samarqand mərkəzii Işcilər kəpirətifi, Dəvlətmyəssəsələrigə, pəjci və kəlliktiflərgə ikinci mərtə tənbih qьladьr kim, xalq kəmisərləri şorasьnьn 120-nci nəmyr qararьqa bьnaan, qanca kəmir kerəklikini bildirgən zəjəfkələr faqat Ijyn, Ijyl ajlarьdaqьna qabul qьlьnaçaq. Şu myddətdən kejin S.R.K. ьdarasь əz vaqtьda kəmir bilən tə'min qьlьşnь bşandьra almajdь. Və şunьn ycyn kəmir alьşqa şaşmaqlьqnь sorajdьr. S. R. K. ьdarasь

Lenin kəcəsidə 10-nci nəmyr yjdəgi əvvəlgi „FURAMAN" məgazini və Kafinisi SRK gə kəciriь bergən jvaqtda 78 və 79 nəmyrlik registirətsijə gyvahnamalarь joqaldь- Bekar hьsablansьn.

1930|31-nci oquş jьlьda „Inxormyzgə" ƏSPERƏNTLƏRNI QABUL QЬLЬŞ

1930|31-nci oquv jьlьda Өzbekistannin Xalq və qьlassьq myzikəsini ərgənib Ilmii—tekşiryv instityti (Inxormyz) əz muvaffaqьjətьnь kenəjtirədi və əsperəntlər sanьnь kəpəftirədi

Instityt əsperəntlərni jerli xalqdan, xususan əzneklərdən alьş maqsadьda, „Inxormyz" də Ilmii—tekşiryv işi bilən şuqullanmaqcь bolqan kişilər ycyn institytgə qabul qьlьş qajьdalarь, asasьb maqsadlarь və oquv pьlanьnь b'lan qьladь.

I Institytnin vəzifəsi:

1) Xalq myzikəsi (əşyllələri)ni tekşiryvci (myzikəci—ylkə şunas) lərni, əşyllə toplavcь və ahəngə saluvcьlarnь tajjarlaş

Şarq myzikəsini bçra qьluvcь (əşylləci) lərni, xor və ərkestr təhbərlərini, şunьndek məktəb və tyrli mədənii—aqartuv myəssəsələri ycyn myzikəci—pedəgəglərui hazьrlaş.

II Institytnin oquv planьqa qujьdaqьlar kerədi:

a) Өzbekistannьn xalq və qьlassьq myzikəsini tola beliş, в) maxsus etnəgrəfijə fənlərini şu çymlədən etnəgrəfija asasьda xor əşylləsini və tənbyrdə şəşməqan notasьnь oquş, şunьndek özbek xalq myzikə alətləri ərgəniş; v) nəzəril—myzikə fənləri cunancь: ahən, kəntrapynkt, fygə, şəkl, instrymentəfkəj əkystəkənin mykəmməl qursьnь, myzikə və ərtepiəno ta,rьxьnь etiş.

III Institytdə oquş myddəti

3 jьl, tajjarlьq və əməlii işlər bilən 4 jьldьr. Myzikə texnikymini tamam qьlqan, jaxud nəzəril—myzikə tajjarlьqь bolqan kişilər faqat maxsus etnəgrəfijə fənlərini 2 lьl myddətidə ətədilər.

Institytgə orta mə'lymatqa egə bolqan 16—30 jaşar kişilər kirə aladь.

ESLƏTMƏ: Ajrьm hallarda qujь mə'lymatlь kişilər həm qabul qьlьnadь. Lekin, özbek myzikəsini jaxşь bilməkləri şərtdir.

Istipendijəli 15 tə və ьxtьlarьb oquvcьlar ycyn 5 tə boş orun bardьr.

Ərizələr 1930-nci jьl 1-nci ijyndən 15-nci sentənirgəcə qabul qьlьnadь.

ESLƏTMƏ: Ərizələr 1-nci sentəbirgəcə Өz Ь Ş Ç Xalq Maarьf Kəmisərliginin ilmii myəssəsələr bəlymidə (Samarqand, Şora kəcəsi 39) və 1-nci sentəbirdən 15-nci sentəbirgəcə „Inxormyz" kənsələrijəsidə (Samarqand, Registan, Şer Dar mədrəsəsi) qabul qьlьnadь.

Өzbekistan ьçtьmaьь Şora Çymhyrijəti Şoralar Mərkəzii Ьçraьjь Qomьtasьnьn QARARЬ

1930 nci jьl 20 nci maj, № 107 Samarqand

Өz. ь. ş. ç. nin dəvlət myəssəsələri, karxanalar və təşkilatlarь xьzmatcьlarьnь Məskəv şəhərigə kəməndirəfkə qьlьş toqrьsьda

Өzbekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti tamanьdan qojьlqan məs'ələlərnin ətişi və şu məs'ələlərni ətkəriş ycyn kəməndirəfkə qьlьnqan kişilər tamanьdan özlərigə əz, ь. ş. ç. myəssəsələri, karxanalar həmdə təşkilatlarь tamanьdan tapşьrьlqan vəzifələrnin bçra qьlьnьşnь hьsabəqa alьş ycyn my'tədil tərtib belgiləş maqsadь bilən, Өzbekistan ьçtьmaьь şora çymhyrijəti şoralar Mərkəzii bçraьja qomьtasь qarar qьladь:

1. əz. ь. ş. ç. nin əz xьzmatcьlarьnь Məskəv şəhərigə kəməndirəfkə qьlaturqan həmə myəssəsələri, karkanalar və təşkilatlarь əzləri tamanьdan beriləturqan kəməndirəfkə şahadatnamalarьda jakii ularqa elava qьlьnaturqan vəzifələr sanaqьda əşə kəməndirəfkənin maqsadьnь həmdə ularqa jykləngən vəzifələrni myfəssəl kərsətişkə məçbyrdirlər.

2. Şahadatnama, vəkalət xatlarь jakii vəzifələr sanaqьda, əgər ular Məskəv şəhərida bolqan myəssəsə jaxud təşkilatlarda (ymym ьttьfaq və 'çymhyriət əhəmijətidəgi (cьqьş ycyn şahadatnama bolьb xьzmat etsələr, juqarьqa kərsətilgən myəssəsə